

فهرست منابع و مآخذ

- آقسرائی، محمد بن محمد: مسامرة الاخبار و مسایرة الاخبار. به اهتمام و تصحیح دکتر عثمان توران. آنقره، ۱۹۴۳
- آکینر، شیرین: اقوام مسلمان اتحاد جماهیر شوروی. ترجمه علی خزاعی فر. انتشارات آستان قدس رضوی. مشهد، ۱۳۶۶
- ابن اثیر. ابی الحسن علی بن ابی الکرم، ملقب به عزالدین: الکامل فی التاریخ. ج ۱ - ۸ به تصحیح شیخ عبدالوهاب النجار. قاهره، ۱۳۵۷ هـ. ق
- ابن اثیر. ابی الحسن علی بن ابی الکرم، ملقب به عزالدین: اللباب فی تهذیب الانساب. ج ۱ - ۲. بغداد، بی تاریخ
- ابن اسفندیار کاتب، بهاء الدین محمد بن حسن: تاریخ طبرستان. به تصحیح عباس اقبال. کلاله خاور. تهران، ۱۳۲۰
- ابن بطوطه: سفرنامه ابن بطوطه. ترجمه دکتر محمد علی موحد. بنگاه ترجمه و نشر کتاب. تهران، ۱۳۳۷
- ابن بی بی: سلجوقنامه. رک ← مشکور، محمد جواد: اخبار سلاجقه روم
- ابن حوقل: صورت الارض، ترجمه دکتر جعفر شعار. بنیاد فرهنگ ایران. تهران، ۱۳۴۵
- ابن خلف تبریزی، محمد حسین... متخلص به برهان: برهان قاطع، به اهتمام دکتر محمد معین ج ۱ - ۵. انتشارات امیرکبیر. تهران، ۱۳۶۲
- ابن رسته، ابوعلی محمد بن عمر: الاعلاق النفیه. ترجمه دکتر حسین قره چانلو. انتشارات امیرکبیر. تهران، ۱۳۶۵

- ابن العدیم، کمال الدین ابوالقاسم عمر: بُغیة الطَّلَب فی تاریخ حلب. عنی بنشره وعلّق علیه: الدّکتور علی سویم. آنقره، ۱۹۷۶
- ابن طقطقی، محمد بن علی بن طباطبا: تاریخ فخری. ترجمه محمد وحید گلپایگانی. بنگاه ترجمه و نشر کتاب. تهران، ۱۳۵۰
- ابن فندق، ابوالحسن علی بن زید بیهقی: تاریخ بیهقی. با تصحیح و تعلیقات احمد بهمنیار. کتابفروشی فروغی. تهران. بی تاریخ
- ابن کثیر، ابوالفداء حافظ: البداية والنهاية. ج ۱۳ و ۱۴، بیروت، ۱۹۶۶
- ابن منظور: لسان العرب. تصحیح عبدالله العلالی، یوسف خیطاط، ندیم مرعشی، بیروت، ۱۹۷۰
- ابوالغازی بهادرخان: شجرة تراکمه. تصحیح کونونوف. مسکو - لنینگراد، ۱۹۵۸
- ابوالقاسمی، دکتر محسن: در باره زبان آسی. بنیاد فرهنگ ایران. تهران، ۱۳۴۸
- ابی الفداء، عمادالدین اسمعیل: المختصر فی اخبار البشر، ج ۳ - ۴. مصر، ۱۳۲۵ هـ.
- اسدی طوسی، ابومنصور احمد بن علی: لغت فرس. تصحیح و تحشیه فتح الله مجتبیایی - علی اشرف صادقی. انتشارات خوارزمی. تهران، ۱۳۶۵
- اشپولر، برتولد: تاریخ مغول در ایران. ترجمه محمود میر آفتاب. شرکت انتشارات علمی و فرهنگی. تهران، ۱۳۶۵
- اقبال، عباس: تاریخ مغول. انتشارات امیرکبیر. تهران، ۱۳۶۵
- بارتولد، و. و. ترکستان نامه. ترجمه کریم کشاورز. بنیاد فرهنگ ایران. تهران، ۱۳۵۲
- باقری، م: فرهنگ کامل آلمانی - فارسی. تهران، ۱۳۶۶
- بلیاوی، ابوالفضل مولانا عبدالحفیظ: مصباح اللغات (فرهنگ عربی - اردو) کراچی، ۱۹۸۱
- بناکتی، داود: روضة اولی الالباب فی معرفة التواریخ والانساب، (تاریخ بناکتی). به کوشش دکتر جعفر شعار. انجمن آثار ملی. تهران، ۱۳۴۸
- بهروز، دکتر اکبر: تاریخ ادبیات عرب. انتشارات دانشگاه تبریز، ۱۳۵۹
- بیرشک، احمد: گاهنامه تطبیقی سه هزار ساله. شرکت انتشارات علمی و فرهنگی. تهران، ۱۳۶۷
- بیهقی، ابوالفضل: تاریخ بیهقی. تصحیح دکتر علی اکبر فیاض. دانشگاه فردوسی. مشهد، ۱۳۵۶
- تاج الاسامی. تصحیح علی اوسط ابراهیمی. مرکز نشر دانشگاهی. تهران، ۱۳۶۷
- تاریخ ایران کیمبریج (ج ۵). گردآورنده: ج. آ. بویل. ترجمه حسن انوشه. انتشارات امیرکبیر. تهران، ۱۳۶۶

- تاریخ سیستان. به تصحیح ملک الشعراى بهار. به همت محمد رمضانى. تهران، ۱۳۱۴
- تقى زاده، سيد حسن: مقالات تقى زاده. ج ۹ و ۱۰، تهران، ۱۳۵۶ - ۱۳۵۷
- جروفاذقانى، ابوالشرف ناصح بن ظفر: ترجمه تاريخ يمينى. تصحيح دكتور جعفر شعار. بنگاه ترجمه و نشر كتاب. تهران، ۱۳۴۵
- جلال الدين محمد بلخى، مولانا: مثنوى. ۱ - ۶. تصحيح و شرح دكتور محمد استعلامى. انتشارات زوار. تهران، ۱۳۶۹
- جمال الدين ابوالقاسم عبدالله بن على بن محمد كاشانى: زبدة التواريخ. به كوشش محمد تقى دانش پژوه. مؤسسه مطالعات و تحقيقات فرهنگى. تهران. ۱۳۶۶
- جمال الدين حسين ابن فخرالدين حسن انجو شيرازى: فرهنگ جهانگيرى. ويراسته دكتور رحيم عفيفى. دانشگاه فردوسى. مشهد. ۱۳۵۹
- جوينى، عطا ملك علاء الدين بن بهاء الدين: تاريخ جهانگشاى جوينى (ج ۱ - ۳). تصحيح محمّد قزوینى. تهران، ۱۳۶۷
- حدود العالم. به كوشش دكتور منوچهر ستوده. انتشارات دانشگاه تهران. تهران، ۱۳۶۲
- حبيب، سليمان: فرهنگ انگليسى - فارسى. تهران، ۱۳۶۸
- حافظ ابرو: جغرافىاى حافظ ابرو (قسمت ريع خراسان - هرات) به كوشش ماييل هروى. بنياد فرهنگ ايران. تهران، ۱۳۴۹
- حافظ ابرو: ذيل جامع التواريخ. تصحيح خانبايا بيانى. شركت تضامنى علمى. تهران، ۱۳۱۷
- خاقانى: افضل الدين بديل بن على نجار: ديوان. تصحيح دكتور ضياء الدين سجّادى. انتشارات زوار. تهران، ۱۳۳۸
- الخطيب البغدادى، الحافظ ابى بكر احمد بن على: تاريخ بغداد. ج ۱. مصر، ۱۹۳۱
- دائرة المعارف الاسلاميه. ج ۱ - ۱۵، يصدرها باللغة العربيه: محمد ثابت افندى، ابراهيم زكى خورشيد، عبدالحميد يونس. قاهره، ۱۹۳۳
- دائرة المعارف فارسى. به سرپرستى دكتور غلامحسين مصاحب. ج ۱. تهران، ۱۳۴۵
- داستانهاى بيدپاى. ترجمه عبدالله البخارى، تصحيح: محمد روشن. انتشارات خوارزمى. تهران، ۱۳۶۱
- دولتشاه سمرقندى، امير: تذكرة الشعرا. تهران، ۱۳۶۱
- دينورى، ابو حنيفه احمد بن داود: اخبار الطوال. ترجمه دكتور محمود مهدوى دامغانى. تهران. نشر نى. ۱۳۶۸
- الذهبي، الحافظ شمس الدين: دول الاسلام. تصحيح فهد محمد شلتوت، محمد مصطفى ابراهيم. قاهره، ۱۹۷۴

راوندی، محمد بن علی بن سلیمان: راحة الصدور وآية السرور در تاریخ سلجوق. به سعی و تصحیح: محمد اقبال. با تصحیحات لازم توسط مجتبی مینوی. کتابفروشی تأیید اصفهان - مؤسسه مطبوعاتی امیرکبیر. تهران، ۱۳۳۳

رایینو، ه. ل: مازندران و استراباد. ترجمه غلامعلی وحید مازندرانی. بنگاه ترجمه و نشر کتاب. تهران، ۱۳۳۶

رشیدالدین فضل الله، خواجه: جامع التواریخ (قسمت اسماعیلیان و فاطمیان و نزاریان و داعیان و رفیقان) به اهتمام محمد مدرسی زنجانی و محمد تقی دانش پڑوه. بنگاه ترجمه و نشر کتاب. تهران، ۱۳۵۶

رشیدالدین فضل الله، خواجه: جامع التواریخ. ۱ - ۳. تصحیح ایلیا نیکلایویچ برزین، پطرزبورغ. ۱۸۶۱ - ۱۸۸۸

رشیدالدین فضل الله، خواجه: (تاریخ مبارک غازانی). تصحیح ادگار بلوشه. لیدن (هلند)، ۱۹۱۱

رشیدالدین فضل الله، خواجه: جامع التواریخ (تاریخ مبارک غازانی) ج ۳. تصحیح عبدالکریم علی اوغلی، عزیزاده. باکو، ۱۹۵۷

رشیدالدین فضل الله، خواجه: جامع التواریخ (تاریخ مبارک غازانی). تصحیح کارل یان. هرتفورد (انگلستان)، ۱۹۴۰

رشیدالدین فضل الله، خواجه: جامع التواریخ. جزو اول از جلد اول. به سعی و اهتمام: آ. آ. روماسکویچ، ل. آ. ختاقوروف و ع. ع. عزیزاده. مسکو، ۱۹۶۵

رشیدالدین فضل الله، خواجه: جامع التواریخ. نشر بهمن. میرزا کریمی. تهران، ۱۳۱۳

رشیدالدین فضل الله، خواجه: شعب انبیا و خلفا و... - نسخه خطی - (کتابخانه احمد ثالث، استانبول. شماره ۲۹۳۵) که در واقع بخشی از جامع التواریخ و شجره نامه آن است. این کتاب در فهرست میکروفیلمهای کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ج ۱، در ذیل: معز الانساب، معرفی شده است.

رشیدو، پی. نن: سقوط بغداد و حکمروایی مغولان در عراق. ترجمه دکتر اسدالله آزاد. انتشارات آستان قدس رضوی. مشهد، ۱۳۶۸

رضا، دکتر عنایت الله: ایران و ترکان در روزگار ساسانیان. شرکت انتشارات علمی و فرهنگی. تهران، ۱۳۶۵

الرمزی، م. م.: تلفیق الاخبار و تلخیص الآثار فی تاریخ قران و بلغار و ملوک التار. تهران، ۱۳۵۵

زرکلی، خیرالدین: الاعلام. قاموس تراجم لاشهر الرجال والنساء... ج ۳. قاهره و بیروت، ۱۹۶۹

زمخشری، محمد بن عمر: مقدمة الادب بالخوارزمیه. نشر احمد زکی ولیدی طغان. استانبول،

- ساندرز، ج. ج: تاریخ فتوحات مغول. ترجمه ابوالقاسم حالت. انتشارات امیرکبیر. تهران، ۱۳۶۳
- سعید الخوری الشرتونی اللبناني: اقرب الموارد فی فصیح العربیة والشّوارد. ثلاث مجلدات. منشورات مكتبة آية الله العظمى المرعشي النجفی. قم، ۱۴۰۳
- سیفی هروی: تاریخ نامه هرات. تصحیح ز. صدیقی. کلکته، ۱۹۴۴
- شامی، نظام الدّین: ظفرنامه. تصحیح فلیکس تاؤر. چاپ افست. تهران، ۱۳۶۳
- شبانکاره ای، محمد علی بن محمد: مجمع الانساب. تصحیح میر هاشم محدث. انتشارات امیرکبیر. تهران، ۱۳۶۳
- شهاب الدّین محمد خرنند زی زید ری نسوی: سیرت جلال الدّین مینکبری. تصحیح مجتبی مینوی. بنگاه ترجمه و نشر کتاب. تهران، ۱۳۴۴
- طبرسی، ابو علی فضل: مجمع الیان. تحشیه ابوالحسن شعرانی، نشر اسلامیه تهران. ؟
- طبری، محمد بن جریر: تاریخنامه. ۱ - ۳. تصحیح و تحشیه محمد روشن. نشر نو. تهران، ۱۳۶۶
- طبری، محمد بن جریر: تفسیر طبری. ج ۱۷. قاهره، ۱۹۵۴
- عبّاسی، م: فرهنگ جامع آلمانی به فارسی. تهران، ۱۳۶۴
- عنصرالمعالی کیکاووس بن اسکندر بن قابوس بن وشمگیر: قابوسنامه. به اهتمام و تصحیح دکتر غلامحسین یوسفی. شرکت انتشارات علمی و فرهنگی. تهران، ۱۳۶۸
- غیاث الدّین محمد بن جلال الدّین رامپوری: غیاث اللغات. بکوشش منصور ثروت. انتشارات امیرکبیر. تهران، ۱۳۶۳
- فروشی، دکتر بهرام: فرهنگ زبان پهلوی. انتشارات دانشگاه تهران. تهران، ۱۳۵۸
- فخر رازی، امام: تفسیر کبیر. ج ۵. شرکت صحافیة عثمانیه، مصر. بی تاریخ.
- قریب، مهدی و مداینی مهدی: داستان سیاوش. ج ۲. واژه نامه. مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی. تهران، ۱۳۶۹
- قزوینی، علامه محمد: یادداشت های قزوینی. بکوشش ایرج افشار. ج ۱-۱۰، چاپ سوم، بی تاریخ.
- قفس اوغلو، دکتر ابراهیم: تاریخ دولت خوارزمشاهیان. ترجمه دکتر داود اصفهانیان. نشر گستره. تهران، ۱۳۶۷
- القلقشندی، ابی العباس احمد: صبح الاعشی. ج ۴ - ۵. قاهره، ۱۳۳۱ ه. ق
- کاشغری، محمود: دیوان لغات الثرک. (چاپ عکسی). انقره، ۱۹۴۱
- کتاب مقدس، (عهد عتیق). تهران، ۱۹۸۷

- کمال‌الدین عبدالرزاق سمرقندی: مطلع السعدین. بخش اول. به اهتمام دکتر عبدالحسین نوایی. کتابخانه طهوری. تهران، ۱۳۵۳
- گردیزی، ابوسعید عبدالحی بن ضحاک بن محمود: زین الاخبار. (تاریخ گردیزی). تصحیح عبدالحی حبیبی. دنیای کتاب. تهران، ۱۳۶۳
- گروسه، رنه: امپراتوری صحرانوردان. ترجمه عبدالحسین میکده. تهران، ۱۳۶۵
- لغتنامه دهخدا. تهران.
- لسترنج، گای: جغرافیای تاریخی سرزمینهای خلافت شرقی. ترجمه محمود عرفان. تهران، ۱۳۶۷
- مجد خوانی: مجمل فصیحی. ج ۲. تصحیح محمود فرّخ. مشهد، ۱۳۴۱
- مجله التّواریخ والقصص. تصحیح ملک الشعرا بهار. به همت محمد رمضان. کلاله خاور. تهران، ۱۳۱۸
- محمد مهدی خان، میرزا: فرهنگ سنگلاخ. (خطی، کتابخانه مجلس. شماره ۸۶۰)
- محمد بن زین العابدین خراسانی فدائی: هدایة المومنین الطالین (تاریخ اسماعیلیه). تصحیح الکساندر سیمونوف. انتشارات اساطیر. تهران، ۱۳۶۲
- مرآة البلدان. ج ۱ - ۳. منسوب به محمد حسن خان اعتماد السلطنه. به کوشش دکتر عبدالحسین نوایی و میرهاشم محدث. انتشارات دانشگاه تهران. تهران، ۱۳۶۷
- مرتضوی، دکتر منوچهر: مسائل عصر ایلخانان. تبریز، ۱۳۵۸
- مستوفی، حمد: تاریخ گزیده. به اهتمام عبدالحسین نوایی. انتشارات امیرکبیر. تهران، ۱۳۶۴
- نزهة القلوب. تصحیح گای لیسترانج. اُفت دنیای کتاب. تهران، ۱۳۶۲
- مسعودی، ابوالحسن علی بن حسین: مروج الذهب. ترجمه ابوالقاسم پاینده. شرکت انتشارات علمی و فرهنگی. تهران، ۱۳۶۵
- مشکور، محمد جواد: اخبار سلاجقه روم. تبریز - تهران، ۱۳۵۰
- مطلع الشمس. منسوب به محمد حسن خان اعتماد السلطنه. تهران، ۱۳۶۲
- معز الانساب فی شجرة الانساب. مؤلف ناشناخته. تالیف شده به سال ۸۳۰ هـ. ق - نسخه خطی. (کتابخانه ملی پاریس. شماره 67 p)
- معین، دکتر محمد: فرهنگ فارسی. ۱ - ۶. انتشارات امیرکبیر. تهران، ۱۳۵۳
- مقدسی، ابو عبدالله محمد بن احمد: احسن التقاسیم فی معرفة الاقالیم. ترجمه دکتر علی نقی منزوی. شرکت مؤلفان و مترجمان ایران. تهران، ۱۳۶۱
- منهاج سراج جوزجانی: طبقات ناصری. ج ۱ و ۲. به تصحیح عبدالحی حبیبی. دنیای کتاب. تهران، ۱۳۶۳

- میبدی، ابوالفضل: کشف الاسرار و عده الابرار. تصحیح چند تن از فضلا زیر نظر علی اصغر حکمت. انتشارات امیرکبیر. تهران، ۱۳۳۹
- مینوی، مجتبی: تاریخ و فرهنگ. انتشارات خوارزمی. تهران، ۱۳۵۶
- مینوی، مجتبی: نقد حال. انتشارات خوارزمی. تهران، ۱۳۵۸
- ناصر خسرو: سفرنامه. تصحیح دکتر محمد دبیرسیاقی. انجمن آثار ملی. تهران، ۱۳۵۴
- ناصرالدین منشی کرمانی: سمط العلی للحضرة العلیا. در تاریخ قراختائیان کرمان. تصحیح و اهتمام عباس اقبال. انتشارات اساطیر. تهران، ۱۳۶۲
- ناظم الاطبا (دکتر علی اکبر نفیسی): فرهنگ نفیسی. ج ۱ - ۵. تهران، ۱۳۱۸
- نرشخی، ابوبکر محمد بن جعفر: تاریخ بخارا، ترجمه ابو احمد بن محمد بن نصر القباوی. تلخیص محمد بن زفر بن عمر. تصحیح مدرّس رضوی. انتشارات توس. تهران، ۱۳۶۳
- نظام الملک توسی، خواجه: سیرالملوک. تصحیح هیوبرت دارک. شرکت انتشارات علمی و فرهنگی. تهران، ۱۳۶۴
- وصاف الحضرة، فضل الله بن عبدالله شیرازی: تاریخ وصاف. تهران، ۱۳۳۸
- ولادیمیر تسف، ب: چنگیزخان. ترجمه دکتر شیرین بیانی. انتشارات اساطیر. تهران، ۱۳۶۳
- ولادیمیر تسف، ب: نظام اجتماعی مغول (فتودالیزم خانه بدوشی). ترجمه دکتر شیرین بیانی. بنگاه ترجمه و نشر کتاب. تهران، ۱۳۴۵
- هاکس، جیمز: قاموس کتاب مقدس، بیروت.
- هندوشاه بن سنجر بن عبدالله صاحبی نخجوانی: تجارب السلف. به تصحیح و اهتمام عباس اقبال. کتابخانه طهوری. تهران، ۱۳۵۷
- یعقوبی، احمد بن ابی یعقوب بن واضح: تاریخ یعقوبی. ترجمه دکتر محمد ابراهیم آیتی. شرکت انتشارات علمی و فرهنگی. تهران، ۱۳۶۶
- یونکر - علوی: فرهنگ جامع فارسی - آلمانی. تهران، ۱۳۶۸

- Āliyev, Š. J.: xəzər dənizi Tarixi xəritələrdə. Baku. 1973
- The American Heritage Dictionary. Thera. 1363
- Atalay, Bâsim: Türkçemizde men-man. istanbul. 1940
- Babar - nama : By Annette S. Bevcridge. London, 1971
- Babur (babar), zahirüddin Muhammad : Vekayi. Çeviren: R. R. Arat. 2c. Ankara, 1987
- Bailey, Harold, W.: Opera - minora. 2vols. Edited by M. Nawabi, Shiraz, 1981
- Bar Hebraeus: Tarih = Gregory Abu'l - Farac :
Abu'l - Farac Tarihi. 2c. ingilizceye Çeviren: E. W. Budge, Türkçeye çeviren: Ömer riza Doğrul. Ankara. 1987
- Barthold, W.: Turkestan Down to the mongol invasian. London. 1977
- Bawden: At = The Mongol chronicle Altan - Tobçi
- Blo-Bzan Bstan - 'jin: Altan tobçi. par L. Ligeti. Budapest. 1974.
- Boyle successors : The successor of Gcnghis khan
- Caferoğlu, Ahmed: Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü. istanbul. 1968
- C. Sec. hist. = Cleaves: sec. hist. = The secret History of the mongols
- Clauson, sir Gerard: An Etimological Dictionary of pre - thirteenth century Türkish. Oxford. 1972
- : Turkish and mongolian studies. London. 1962
- Dschinis khan, Ein weltreich zu pferde. Herausgegeben von: W. Heissig. Köln. 1985
- D1 - D4 = Doerfer, Gerhard: Türkische und Mongolische elemente im neupersischen. wiesbaden. 1963-1975
- Eberhard, Dr. Wolfram: Çin tarihi. Ankara. 1987
- Ebülğazi Bahadır han: Şecere-i terakime. Hazırlayan: Dr. M. Ergin. istanbul. Tarihsiz
- Eckhardt, Sándor: Magyar - Francia szótár, kiado. 1956
- M. Ergin: Orhun Abideleri = Orhun Abideleri...
- Esin, Emet: Butan-i Halaç. Türkîyat mecmuası c.18 s.25
: Farhar - i Halluh. Türkîyat mecmuası c.18 s.79
: islamiyetten önceki türk kültür Tarihi ve islama giris,. istanbul. 1978
- Euts = A. cafer oğlu: Eski Uygur...
- Gronbech, K. and. J. Krueger: An introduction to classical (literary) mongolian. wiesbaden. 1976
- Haenisch - MTN = Manghol - un niuca Tobça-an...
- Hangin, J. G.: Basic Course in mongolian. Bloomington Indiana. 1968
- Hanser, oskar: Türk-men manual. Wien. 1977
- Heissig: Dschingis = Dschingis khan...
- Henning, W. B.: A fragment of a khwarezmian Dictionary ed. D.N. Mackenzie. London. 1971
- Hanigmann, Ernest: Bizans develtinin doğu Sınırı. çeviren: Fikret işiltan. istanbul. 1970

- iA = islam Ansiklopedisi. c1 - 13. istanbul. 1950 - 1986
 inan, Abdül kadir : Makaleler ve incelemeler. Ankara. 1987
 : Tarihte ve bugün Şamanizm. materyaller ve araştırmalar. Ankara. 1986
- Jaschke, H. A.: A Tibetan - English Dictionary. London. 1972
- K. Sec. hist. = Kahn. Sec. hist. = The Secret history of the Mongols...
- Kd = shinitnikov...
- Kaşgari, mahmud: Divanü hûşat - it türk. 4c. Çeviren: Besim Atalay. Ankara. 1985
- Kts = Kazak Türkçesi Sözlüğü Tercüme: Dr. Nuri yuce, Saadet pınar, Hasan oraltay. istanbul. 1984
- Kozohiko shiraiwa: on ötegü Bogol in the Jami' al - Tavârikh of Rashid al-din. Acta orientalia vol XLVII Copenhagen. 1986
- Less = Lessing: Mongolian - English Dictionary. Bloomington, indiana. 1982
- Ligeti - At = Blo - Bzan Bstan, jin...
- Ligeti - MNT = Mongqol - un niuca tobča - an...
- Mackenzie, D. N.: A Concise pahlavi Dictionary. London. 1971
- Manghol un Niuča Tobča, an. vor: Erich Haenisch wiesbaden. 1962
- Meydan - Larousse büyük lûghat ve Ansiklopedisi. c1 - 13. istanbul. 1969-1976
- Minorsky, V: Iranica. Tehran. 1964
- The Mongol chronicle Altan - töbci. Ed. and trans. by: Charles Bawden. Wiesbaden. 1955
- Mongqol - un niuča Tobča' an. par: Louis Ligeti. Budapest. 1971
- Muhammad Mehdi xan: Sanglax. introduction and andices by: G. Clauson. London. 1960
- Neşri Mehmed: Kitab-i cihan - numa. c1 - 2. Yayınla-yanlar: Faik Reşit unat, Dr. M. A. Köymen. Ankara. 1987
- Ögel, Dr. Bahaeddin: Islamiyetten önce Türk kültürü Tarihi. Ankara. 1988
- Orkun: Ety = Orkun, Hüseyin Namik: Eski Türk Yazıtları. Ankara. 1987
- Paasonen, H.: Čuvaš Sözlüğü. istanbul. 1950
- Poppe, Nicholas: The Mongol Monuments in Hp'ags-pa. Script. Wiesbaden. 1957
- Peoppe, nicholas: Tatar manual. The Hague. 1968
- Prawdin, Michael: The mongol Empire, its rise and legacy. London. 1961
- Qad-un ündüsünü Erdeni-yin Töbciya. Herausgegeben von: Erich Haenisch. Wiesbaden. 1968
- Rahmati Arat, R: Kutadgu bilig (indeks). istanbul. 1979
- Raverety, H. G: Notes on Afghanistan and Baluchistan second ed. Quette (pakistan). 1976
- Sagang Seçen: Erdeniyin Tobçi. herausgegeben von: Erich Haenisch. Wiesbadebn. 1959
- Sagang seçen: Geschichte der Mongolen und ihres fürst-en hauses. Herausgegeben von: walther Heissig. Zürich. 1985
- The Secret history of the Mongols. Translated and edited by: Francis woodman cleaves. London. 1982
- The Secret history of the Mongols. translated by: Paul kahn. San francisco. 1984
- The Secret history of the Mongols and other pieces. Translated by: Arthur waley.

- London. 1963
- Shnitnikov, Boris, n.: Kazakh - English Dictionary. The Hague. 1966
- Smirnova, o.i.o: Katalog monets gorodiša panjikent. Mosko. 1963
- The successors of Genghiskhan. Translated from the persian Rashid-al-din by: Jhon Andrew Boyle. London - Newyork. 1971
- Sümer, Dr. Faruk: Oğuzlar. Ankara. 1972
- Tekin, Dr. Şinasi: Maytrisimit, uygurea metinler II. Ankara. 1976
- Temir : Gizli = Temir, Dr. Ahmet: Moğolların gizli Tarihi. Ankara. 1986
- Türkçe Sözlük. Türk dil kurumu. Ankara. 1974
- Vladimirtsov: Mogolların içtimaf Teşkilatı. Çeviren: Abdül kadir İnan. Ankara. 1987
- Webster's Biographical Dictionary. Tehran. 1364
- W. Sec. hist = The secret history of the Mongols...
- Yahn, Karl: Die geschichte der oguzen des Rašid-al-din. Wien. 1969
- Yudahin: Kırğız Sözü. = Yudahin, K. K.: Kırğız Sözlüğü. c1 - 2. Çeviren: Abdullah - Taymas. Ankara. 1988
- Zamčarano, c. ž.: The Mongol chronicles of the seventeenth Century. Wiesbaden. 1955
- Zeki Velidi Toğan, Ahmed: Kazan Hanlığında islam - Turk kültürü. islam tetkikleri Enstitüsü Dergisi, c.3 Sayı. 3-4
- Zhamtsarano, T. S.: Darqad, Köbsügül narur - un uriyangqai dörbed, qotong bayad..., UlaŇan.Batur. 1934

شیوه آرایش متن و نسخه‌های مورد استناد

چنانکه در اشارت آغازین یاد کردم، نخستین نسخه‌ای که از جامع‌التواریخ فراهم آمد، نسخه محفوظ در کتابخانه روان کوشکو بود. وصف آن را از «فهرست میکروفیلیمهای کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، تألیف استاد محمدتقی دانش‌پژوه می‌آوریم:

* ع ۴ - ۳۸۹۰، روان کوشکو ۱۵۱۸، نسخ شعبان ۷۱۷ در بغداد، ۳۴۳ گ، ج ۱، ص ۵۳، فهرست طوقیو سرای).

* نسخه دیگری که به آن «اشارت» شد، و سه سالی در جستجوی آن بودیم و به رنج بسیار سرانجام عکسی از آن به دست ما رسید بدین شرح است:
عکس شماره نشده، موزه طوقیو سرای، خزینه کتابخانه، ش ۱۶۵۴، نوشته مسکانی حافظ در ۷۱۴ و ۷۱۷، در ۳۵۰ گ (ص ۳۹۳ همین فهرست)
- همانجا. ص ۶۴ -

چون این نسخه پس از حروفچینی متن کتاب به دست ما رسید، هر چند آن را با متن کتاب سنجیدیم و پاره‌ای دشواریها را به رتوش حل کردیم، رمزی برای آن نگذاشتیم. این نسخه در استنساخ «تاریخ عالم» و دیگر بخشهای جامع‌التواریخ که بخش مبسوطی از آن آماده حروفچینی است، اساس کار ما است.

* نسخه پاریس. آشنایی من با این نسخه بر حسب معرفی علامه فقید محمد قزوینی در صفحه «کا» مقدمه مجلد سوم «جهانگشای جوینی» چاپ لیدن بوده است. آن

شادروان در توصیف و اهمیت جامع التواریخ و نسخه‌های آن، چون بدین نسخه می‌رسد می‌نویسد:

«... از جمله نسخه بغایت نفیس مصوری در کتابخانه ملّی پاریس به نشان «ضمیمه فارسی ۱۱۱۳»

— تاریخ جهانگشای جوینی. جلد سوم. مقدمه. صفحه کا —
این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد. در پاره‌ای جایها، عبارتی یا نامی نانوشته مانده است. به گمان ما، این نسخه نفیس از نخستین دستنویسهای جامع التواریخ است، که قصد آن داشته‌اند پس از تحقیق جایهای نانوشته را پر کنند.

این نسخه دارای ۱۱۴ مینیاتور است که ما آن را در پایان کتاب چاپ می‌کنیم. فراهم آوردن این نسخه را مرهون دوست دانشمند پاکدل و بزرگوار دکتر احمد طاهری عراقی ام. روانش از بخشایش ایزدی برخوردار باد. در نسخه بدلها آن را به رمز «ب» نشان دادیم.

* نسخه سلیمانیه که عکس آن نیز از کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران فراهم آمد و به نوشته «فهرست میکروفیلها... مشخصات آن چنین است:
«ف ۲۹۷، (ج ۱) و ۲۹۸ (ج ۲) و ۲۹۹ (ج ۳) و ۳۰۰ (ج ۴)، سلیمانیه، داماد ابراهیم، ش ۹۱۹، نستعلیق درویش محمد طاقی در ۸۵۵»
— فهرست میکروفیلها... ص ۶۳ —

این نسخه را به رمز «ب» باز نمودیم.

* نسخه آستان قدس، هدیه گرامی استاد شادروان سید محمدتقی مدرّس رضوی. با آنکه نسخه دیرینه سال نیست ولی از ضبط و اتقان بی‌بهره نیست. شمار برگهای آن ۶۴۹ است و شرح آن در مجلد سوم «فهرست میکروفیلهای کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران»، ص ۲۵۳ آمده است. رمز آن «ق» است.

✱

از نسخه‌های چاپی جامع التواریخ نیز بهره جستیم:

* نخست «جامع التواریخ» چاپ ایلیانیکولایویچ برزین، خاورشناس روسی که به سالهای ۱۸۵۸ تا ۱۸۶۱ و ۱۸۶۸ تا ۱۸۸۸ بخش اقوام مغول را با حذف تاریخ جهان

معاصر نگارنده در سه مجلد با ترجمه زوسی و مقابله نسخه‌ها به چاپ رسانید، و به گفته علامه شادروان محمد قزوینی نسخه‌های آن بسیار نایاب است.

فتوکپی این نسخه را به پایمردی دوست دانشمند آقای دکتر محسن ابوالقاسمی، مدیر گروه «فرهنگ و زبانهای باستانی ایران» در دانشگاه تهران فراهم آوردیم.

نسخه بدل‌های چاپ برزین را به نشانه‌های زیر در شرح نسخه بدل‌ها یاد کردیم:

$$A = \text{ع} / B = \text{بی} / C = \text{س} / D = \text{د} / E = \text{ی}$$

* متن چاپی «جامع‌التواریخ» جزء اول از جلد اول، متن علمی و انتقادی به سعی و اهتمام آ. آ. روماسکوویچ - ل. آ. ختاقروروف، و ع. ع. علیزاده، که به سال ۱۹۶۵ اداره انتشارات دانش از سوی آکادمی علوم اتحاد شوروی، انستیتوی ملل آسیا و آکادمی علوم جمهوری شوروی سوسیالیستی آذربایجان، انستیتوی خاورشناسی، منتشر شد. نسخه بدل‌های این چاپ را نیز مورد مذاقه و بررسی قرار دادیم و جز رمز «پ» که همان نسخه اساس ما، یعنی نسخه «روان کوشکو» است، و ما این حرف «پ» را برای نسخه منقح پاریس نامزد کردیم، رمزهای دیگر نسخه‌ها را به شرح زیر باز نمودیم:

ب: دستنویس تاشکند که به زعم آرایندگان این چاپ همانندی بسیار با نسخه «روان کوشکو» دارد و آن را اساس کار خود قرار داده‌اند.

ت: دستنویس کتابخانه عمومی دولتی لنینگراد به نام سالتیکوف شدرین. تاریخ کتابت آن نیمه ماه محرم ۸۱۰ هجری است.

ث: دستنویس موزه بریتانیا که از سال تحریر آن یاد نشده است

ج: دستنویس موزه تهران که تاریخ کتابت آن شنبه ۲۷ رمضان سال ۱۰۰۴ هجری است.

چ: دستنویس پاریس (بانواقص) بی تاریخ کتابت

ح: دستنویس شعبه لنینگراد انستیتوی خلقهای آسیا، فرهنگستان علوم اتحاد شوروی به تاریخ کتابت ۴ رجب ۹۸۴ هجری.

خ: رمزی است برای نسخه چاپی ا. ن. برزین.

گفتنی است در نقل نسخه بدل‌های این متن چاپی نهایت دقت را به کار داشته‌ایم و موارد مخدوش را فرو نهادیم.

* ما نسخه چاپی ادگار بلوشه فرانسوی که کار برزین را ادامه داد و به سال ۱۹۱۱ م بخش فرزندان چینگزخان را از اوگتای قاآن تا اولجایتو در لیدن هلند به چاپ رسانید، در زیر دست داشتیم و در صورت ثبت مواردی از نسخه بدلها از متن به رمز «بل» و از حواشی آن به نشانه «ح بل» سود جستیم. گفتنی است نظرات بلوشه درباره واژه‌های مغولی از اعتبار چندانی برخوردار نیست.

* مجلد سوم جامع التواریخ - متن علمی و انتقادی فارسی به سعی و اهتمام عبدالکریم علی اوغلی زاده. نشریات فرهنگستان علوم جمهوری شوروی سوسیالیستی آذربایجان - باکو - ۱۹۵۷ م. این متن با ترجمه روسی همراه است. ضمن مقابله این متن با چاپ خودمان، آن را به نشانه «چا» باز نمودیم.

*

جای آن نیست که از دشواری مقابله متن جامع التواریخ سخنی به میان آید. کاری دشوار و جانکاه را در ۴۷۰ صفحه با دقتی که در خورد انسان خطا پذیر است به پایان آوردیم. صورتهای گوناگون هر واژه را، با نقطه و بی نقطه به جای خود باز نمودیم. آنان که در این راهها کوششی به کار داشته‌اند به صعوبت کار آشنایی دارند. بیان کتابت نسخه‌ها را سودمند ندانستیم، نمونه‌های آن را در عکس نسخه‌ها می‌توان یافت. در جامع التواریخ رشیدی واژگان و نامهای ترکی و مغولی بسیار به کار رفته است. صامتهای خط و زبان فارسی (جز در موارد فنی و آواشناسی و زبان شناسی) برای ضبط صامتهای آن دو زبان به قدر کافی رسا هست، اما مصوت‌های *ā*, *ū*, *ö* ترکی و *ö*, *ü* مغولی را بر نمی‌تاباند. در تصحیح متن جامع التواریخ کوشش بسیار رفت که شکل ظاهری ضبط‌های مؤلف از آن واژگان و نامها محفوظ داشته شود و تنها با افزودن اعراب، نقطه، سرکش به صورت اصلی در آن زبانها نزدیکتر گردد. مانند (هلاکو) که در متن هلاکو ضبط شد و اصل مغولی آن (Hülägü)، و ایل که در متن ایل ضبط شد که اصل ترکی آن (El) است. در چند مورد نادر که نام یا واژه‌ای در ضبط نسخه اساس بکلی درهم ریخته شده بود، به ناچار بر مبنای منابع مغولی و ترکی شکل ظاهری آن اصلاح و همه آن موارد در تعلیقات یاد گردید.

با ارائه واژه‌نامه‌ای گسترده و مبسوط و ترکیبات آن در راه غنای فرهنگ زبان فارسی گامی برداشتیم که امید می‌داریم پذیرفته‌شده‌اند و دوستداران فرهنگ و ادب ایرانی قرار گیرند.

در راه ریشه‌شناسی بسیاری از واژه‌های ترکی و مغولی با استناد به مراجع معتبر و فرهنگهای موثق از آگاهیهای دوست ترکی‌دان و مغولی‌شناس خود سود جستیم و ایشان نیز از بذل مساعی دریغ نورزیدند. هر واژه ترکی را به حرف «ت» و واژگان مغولی را به نشان «م» مشخص داشتیم.

از خداوند بزرگ مسألت داریم ما را در راه چاپ بخشهای بازمانده جامع‌التواریخ که بخش عمده‌ای از آن آماده حروفچینی است یاری فرماید؛ و از صاحب‌نظران بزرگوار درمی‌خواهیم در باز نمودن منقصتهای کار ما باز نایستند و ما را به نقد و نظر خود سپاسگزار نمایند.

در آخرین مراحل چاپ کتاب با دریغ و درد فراوان از مرگ بی‌هنگام دوست شایسته و بزرگوار آقای جعفر شبستری مدیر آزاده حروفچینی پیشگام، که متن اثر ما از اوست، و یادگارهای بس ارزنده از خود به جای نهاده، آگاه شدیم! روانش از بخشایش ایزدی برخوردار باد.

والله ولي التوفيق

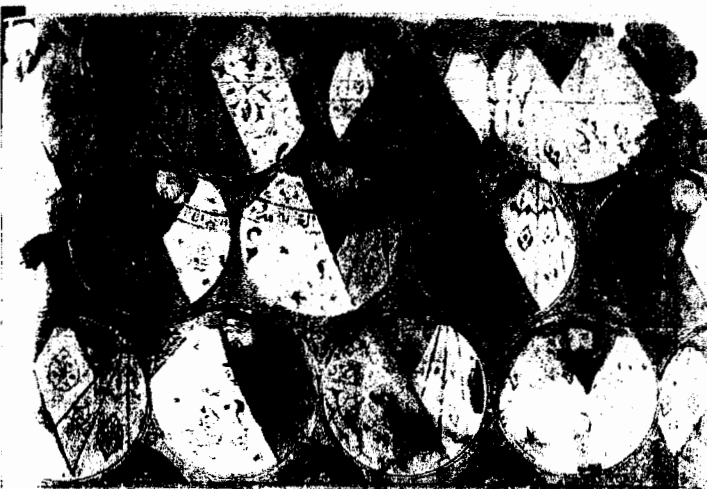

در این تصویر که در کتاب تاریخ طبرستان درج شده است
 جمعی از اعیان و اشراف در حال شکر و تعظیم می‌باشند

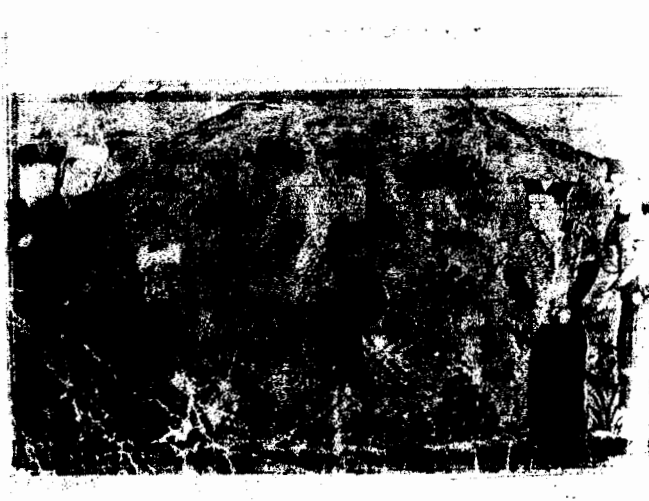

در این تصویر که در کتاب تاریخ طبرستان درج شده است
 جمعی از اعیان و اشراف در حال شکر و تعظیم می‌باشند

چون بنده بجهت سزایه کوران لنگر افشانید چنانکه از این امر آید و مگر حیثیت کرم کرده اند و در وقت آینه کشی
بر منظره طالع انور سرافرازی و مقام و منزلت کشیدم این آینه از این معانی سازند و در حوالی حاکم جهان را به
و نشان بنده کوران می قرار جویند و در اول مجلس دولت جلوسه ایشان سلطان چون در دریا بیایند و بر قایق بنشینند
از درخت فیروز دین گندم ایشان آود و بر درخت و درخت و درخت و درخت و درخت و درخت و درخت و درخت و درخت و درخت
نزد حاکم جهان ایشان را فرود آید و در آنجا بنشیند و در آنجا بنشیند و در آنجا بنشیند و در آنجا بنشیند
و در آنجا بنشیند و در آنجا بنشیند و در آنجا بنشیند و در آنجا بنشیند

سپهسالار می فرستاد که چنانچه بدو را از آنجا برانند و در آنجا بکشند و سر او را بیاورند و بفرستد

خداوند و قاضی شهاب الدین را آوردند

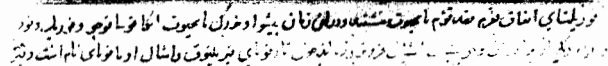
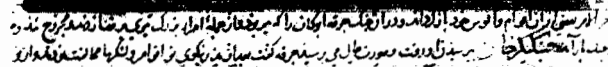

چنانچه هیچ اثری از اسب و زخمی نمیداد و چون با او جنگ بازینجامد بودند دست شگفت بر سر ایشان داشتند و معجزه میدادند
استیغور در پشت لبند و در می کشید و به شاه روزانها در سجده و روزه و غیره عبادت عام معیاران را بفرموده و از این

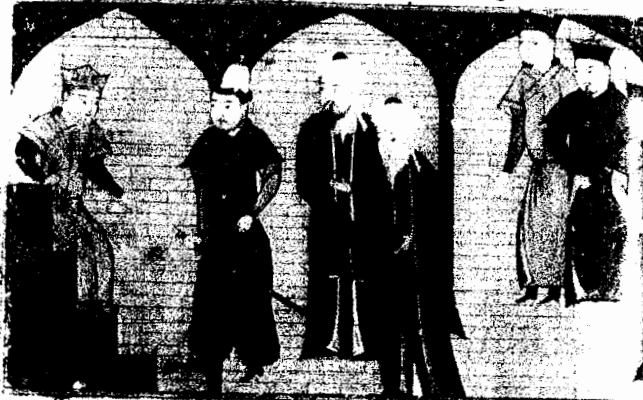
کارها خبر و سرچشمه میدادند و چون عاقبت می بیند که از آنجا دور میگردد و کشته می آید و سر او را بیاورند و بفرستد
و در روزی سیصد و شصت و هفت نفر کشته شدند و در آن روز که کشته شدند و در آن روز که کشته شدند و در آن روز که کشته شدند

و با غلبه سپهسالار و چون عاقبت می بیند که از آنجا دور میگردد و کشته می آید و سر او را بیاورند و بفرستد
و در روزی سیصد و شصت و هفت نفر کشته شدند و در آن روز که کشته شدند و در آن روز که کشته شدند

در این تصویر که در کتابخانه ملی ایران موجود است، پانزده تن از اعیان و اشراف در یک مجلس گرد آمده و در میان آن‌ها یک نفر ایستاده و به آن‌ها سخن می‌گوید. در پس‌زمینه یک دیوار با کتیبه‌ها دیده می‌شود.

این تصویر که در کتابخانه ملی ایران موجود است، پانزده تن از اعیان و اشراف در یک مجلس گرد آمده و در میان آن‌ها یک نفر ایستاده و به آن‌ها سخن می‌گوید. در پس‌زمینه یک دیوار با کتیبه‌ها دیده می‌شود.

این تصویر که در کتابخانه ملی ایران موجود است، پانزده تن از اعیان و اشراف در یک مجلس گرد آمده و در میان آن‌ها یک نفر ایستاده و به آن‌ها سخن می‌گوید. در پس‌زمینه یک دیوار با کتیبه‌ها دیده می‌شود.

درین صحنه از نمایشنامه «دو عالم» در تئاتر ملی، دو عالم را در یک صحنه نمایش داده اند. در این صحنه، دو عالم را در یک صحنه نمایش داده اند. در این صحنه، دو عالم را در یک صحنه نمایش داده اند.

درین صحنه از نمایشنامه «دو عالم» در تئاتر ملی، دو عالم را در یک صحنه نمایش داده اند. در این صحنه، دو عالم را در یک صحنه نمایش داده اند. در این صحنه، دو عالم را در یک صحنه نمایش داده اند.

و در آن وقت طایفه مزاجین که گویا که ریشی بر آن و پندار و عفت و تقوی و در میان ایشان شکر و تعجب و شکر و تعجب

و در آن وقت طایفه مزاجین که گویا که ریشی بر آن و پندار و عفت و تقوی و در میان ایشان شکر و تعجب و شکر و تعجب

و در آن وقت طایفه مزاجین که گویا که ریشی بر آن و پندار و عفت و تقوی و در میان ایشان شکر و تعجب و شکر و تعجب

و در آن وقت طایفه مزاجین که گویا که ریشی بر آن و پندار و عفت و تقوی و در میان ایشان شکر و تعجب و شکر و تعجب

شأن در حدود و مرجعیت توکم و اعر و ملت تبریزی و ... و دیگران از اند و در بر ملکهای ایران معلوم است
و برای این اقوام مردم معروف و مشهور هستند

در این اقوام معلوم است که او به مغول باور داشته و به نام مغول میگویند و اما از این اقوام همه بزرگوار
هم در حدود و ملت تبریزی و ... و دیگران از اند و در بر ملکهای ایران معلوم است

در این اقوام معلوم است که او به مغول باور داشته و به نام مغول میگویند و اما از این اقوام همه بزرگوار

و عتبات او از نور و شرف و جلال و برهنگ - و عتد او بر مملکت و عتبان زمین و بسطت معنی و جلال
 کلمات او و عتد او بر مملکت و عتبان زمین و بسطت معنی و جلال کلمات او و عتد او بر مملکت
 و عتبان زمین و بسطت معنی و جلال کلمات او و عتد او بر مملکت و عتبان زمین و بسطت معنی و جلال

و عتد او بر مملکت و عتبان زمین و بسطت معنی و جلال کلمات او و عتد او بر مملکت و عتبان زمین و بسطت معنی و جلال
 کلمات او و عتد او بر مملکت و عتبان زمین و بسطت معنی و جلال کلمات او و عتد او بر مملکت و عتبان زمین و بسطت معنی و جلال
 کلمات او و عتد او بر مملکت و عتبان زمین و بسطت معنی و جلال کلمات او و عتد او بر مملکت و عتبان زمین و بسطت معنی و جلال

در این تصویر، یک صحنه از یک نمایش یا تئاتر ایرانی را می‌بینیم. در مرکز، یک بازیگر در لباس تیره و کلاه بلند، در حال اجرای حرکات نمایشی است. او در مقابل یک درخت بزرگ و یک دیوار با نقاشی‌های سنتی ایستاده است. در سمت راست، یک شخص دیگر در لباس تیره و کلاه بلند، در حال تماشا یا همراهی است. در سمت چپ، یک شخص دیگر در لباس تیره و کلاه بلند، در حال تماشا یا همراهی است. در پس‌زمینه، یک دیوار با نقاشی‌های سنتی و یک درخت بزرگ دیده می‌شود.

در این تصویر، سه شخص در لباس‌های سنتی ایرانی دیده می‌شوند. شخص مرکزی نشسته است و دو شخص دیگر ایستاده و با او تعامل می‌کنند. یکی از ایستاده‌ها یک ظرف کوچک را در دست دارد. این صحنه احتمالاً بخشی از یک نمایش یا یک صحنه از زندگی روزمره در یک دوره تاریخی است.

کشته و بر باد برد و جانی نماند و سر کشته شد و روزی منور شد و لشکر این طرف برادر

آورد و هر کس که در آن روز کشته شد و سرش بریده شد و سرش را در دست او داشت و او را مشهور دعوت کرد
 و روزی در آن شب که سرش را از او جدا کرد و سرش را در دست او داشت و او را مشهور دعوت کرد
 که این دو با او است سلامت بخورم و بر او ایستاد و تمام روز کشته شد و روزی منور شد و لشکر این طرف برادر

A high-contrast, black and white image showing a dark silhouette of a person riding a horse, set against a bright, textured background. The rider is in a dynamic pose, leaning forward. The background is heavily textured with grain and noise, suggesting a low-quality scan or a stylized artistic effect. The overall composition is dramatic and abstract.

و اما بعد از این که به دست او رسید و در میان خود مشاهده نمود که از او بیخارج بود و چون مراد شاه را و همان سلطان
که فرموده آن سربازانست که من می دانم و من بخود او را رستم نه و اگر ابروین خان را ساعت دوسوم

... در شهران و در شهران آن جماعتی که در شهران ...
 ... در شهران و در شهران آن جماعتی که در شهران ...
 ... در شهران و در شهران آن جماعتی که در شهران ...

... در شهران و در شهران آن جماعتی که در شهران ...
 ... در شهران و در شهران آن جماعتی که در شهران ...
 ... در شهران و در شهران آن جماعتی که در شهران ...

سخت و نوحه ای را بعد از کوه برونه دارا و دام کوه را چار کازین نشان داده است و این دو اصفهانی را در میان

سوراز داستان

را به شاه قاجار دادند و شاه قاجار را به این دو اصفهانی را در میان کوه برونه دارا و دام کوه را چار کازین نشان داده است و این دو اصفهانی را در میان

مهرماه از شب اول بهشت و هم از ماه رجب از شب اول بهشت و هم از ماه رجب از شب اول بهشت
 طالع که در این ماه در وقت ماه رجب حاضر بودند و در زمان و لادت حاضر کردند

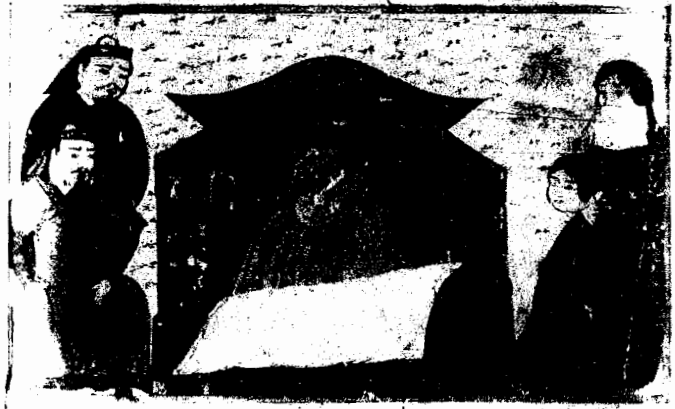

مهرماه از شب اول بهشت و هم از ماه رجب از شب اول بهشت و هم از ماه رجب از شب اول بهشت
 در این وقت که از ماه رجب از شب اول بهشت و هم از ماه رجب از شب اول بهشت و هم از ماه رجب از شب اول بهشت

دست و پنداری که در این روزها در میان مردمی که با هم
 در میان و مناسبتی با هم به یکدیگر می‌روند و در میان
 و در میان و مناسبتی با هم به یکدیگر می‌روند و در میان

در سه شبه هفتم روح الهی در میان حاشیه و در میان حاشیه و در میان حاشیه
 او در میان داشته و در میان داشته و در میان داشته

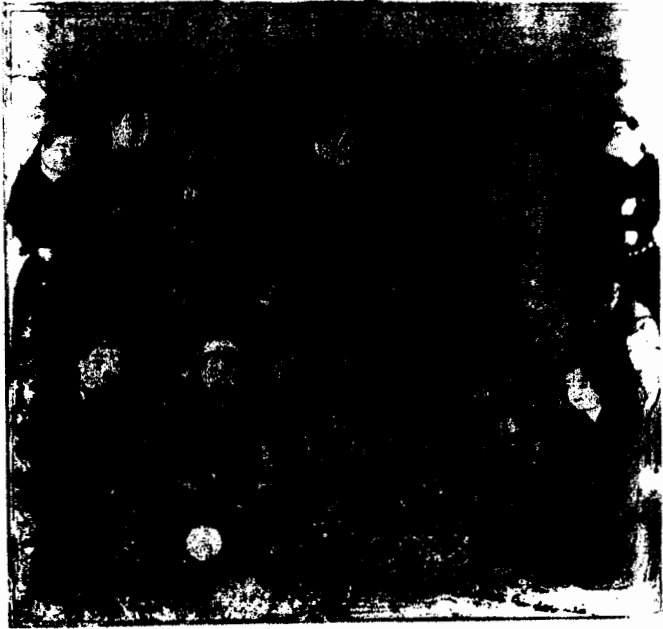

از میان و در میان و در میان و در میان و در میان و در میان

[illegible]

این احسنه گشته که می فرمودم شریع میبارید و میفرمود اینها را که گفتم خفید میفرستاد تا ما از دین و دهر میبارید و میفرمود
ما را زنده و زود ما را میبارید و میفرمود اینها را که گفتم خفید و میفرمود اینها را که گفتم خفید و میفرمود اینها را که گفتم خفید

مجلسی که در آن روز در آنجا بود و در آن روز که در آنجا بود
 و در آن روز که در آنجا بود و در آن روز که در آنجا بود

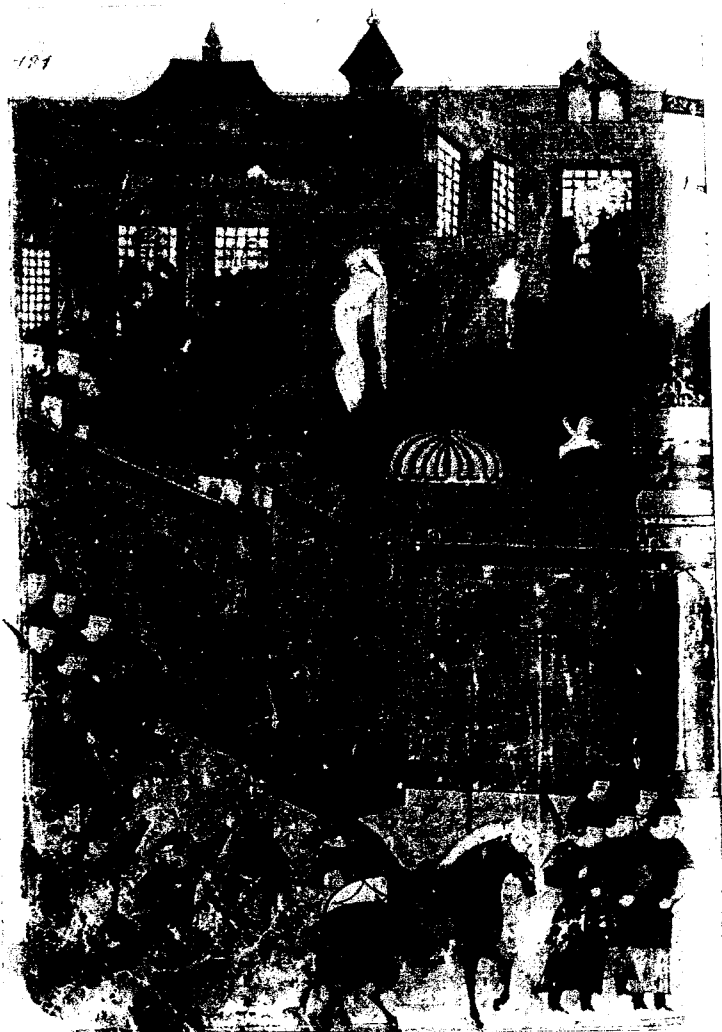
مجلسی که در آن روز در آنجا بود و در آن روز که در آنجا بود
 و در آن روز که در آنجا بود و در آن روز که در آنجا بود

مجلسی که در آن روز در آنجا بود و در آن روز که در آنجا بود
 و در آن روز که در آنجا بود و در آن روز که در آنجا بود

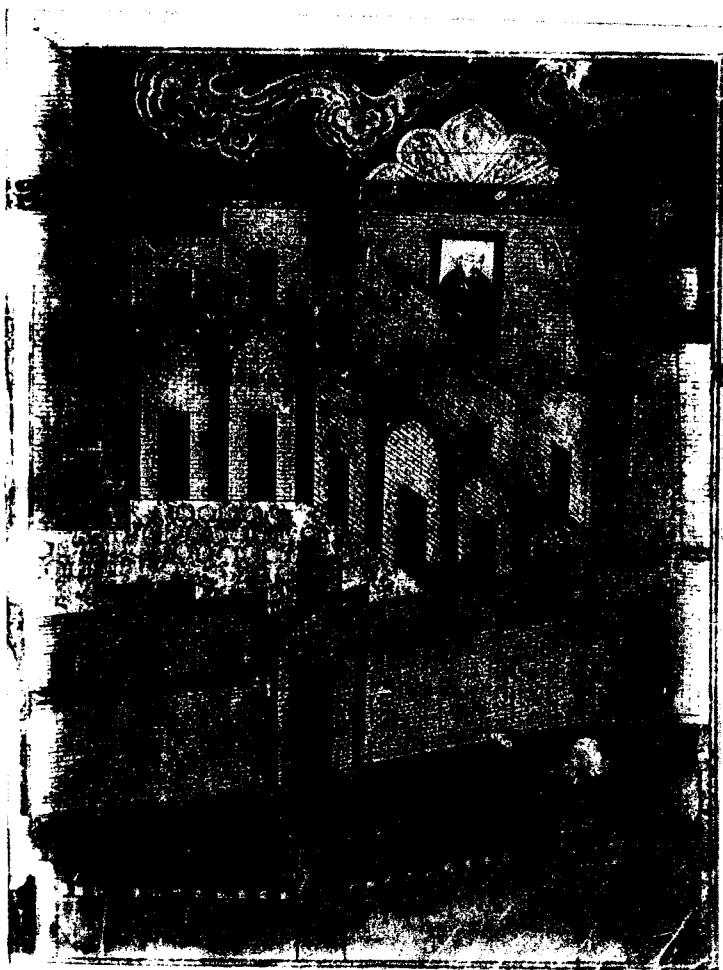
[illegible]

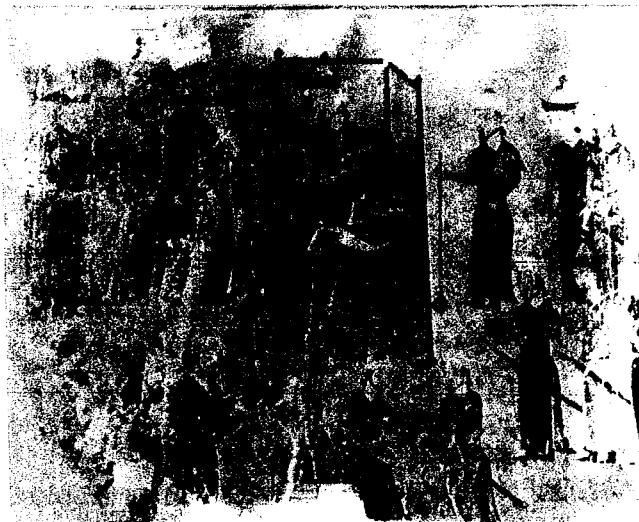

و در میان این شهرها آن که در زمان دولت و صورت بسیار زیاده بود و در این شهر

[illegible]

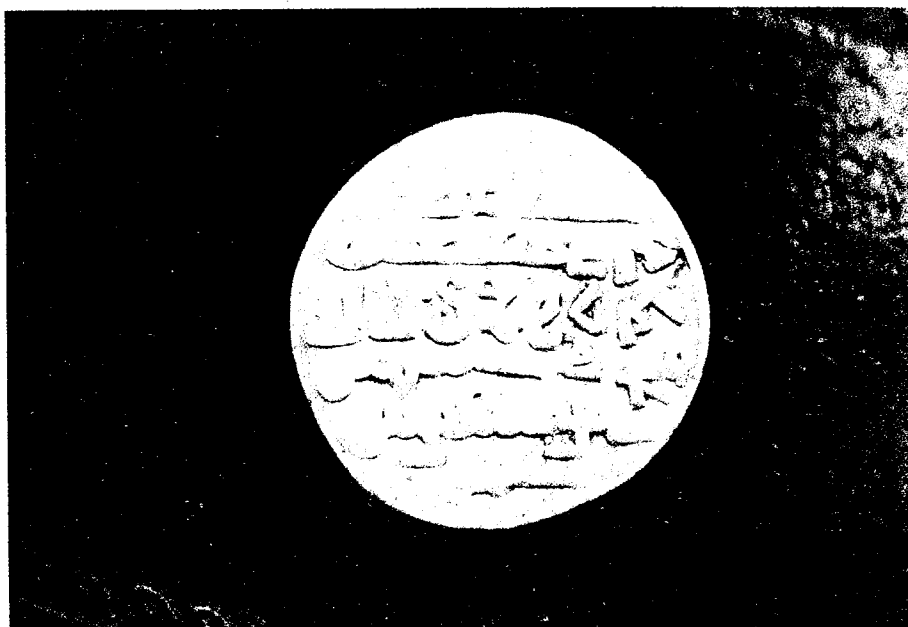

تجمع اعیان و جمع شدن بخت

صفحه چاپی آراسته ا. بلوشه

سکه ارغون خان به خط فارسی و مغولی

سکه غازان خان به خط فارسی و مغولی

سوارکار مغول معاصر

نگاره چینگکیز از دید چینیان

سوار معاصر مغول بر جور (گونه‌ای گوزن)

خاتون قوييلاي بايغتاغ

Fig. 2.

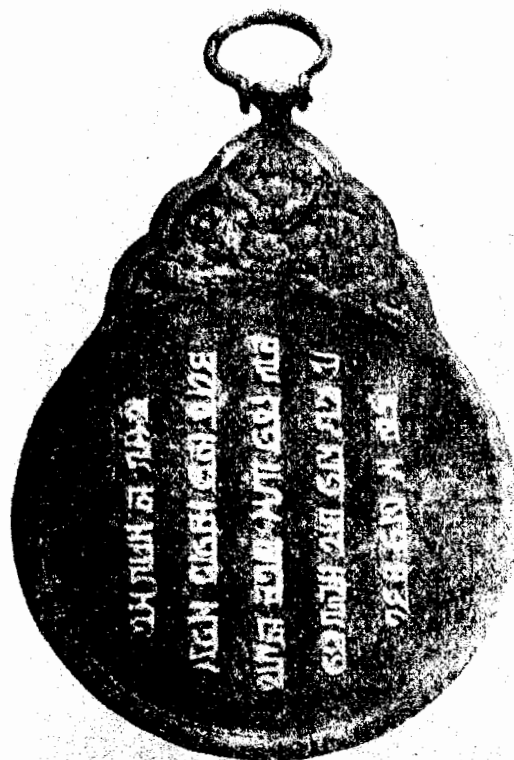
شیوه ساختن قمیز

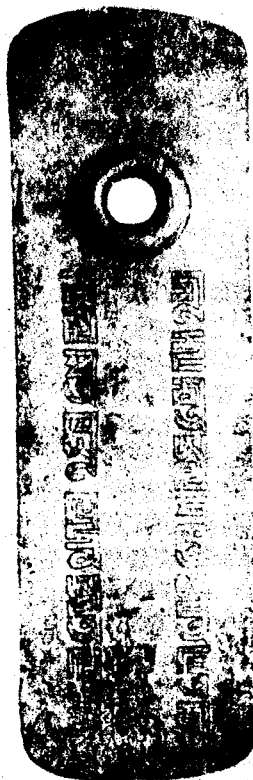
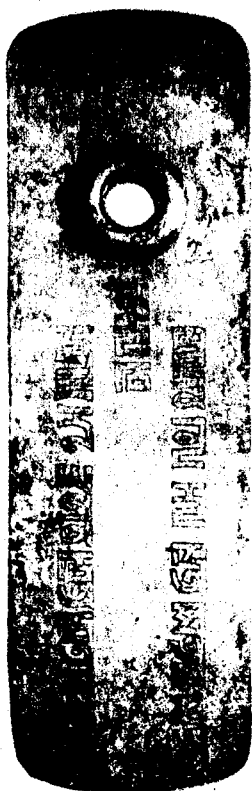
گونه‌ای پایزه ویژه برگزیدگان

به خط و زبان فارسی و مغولی

با خط چهارگوش و اوغوری و چینی

گونه‌ای پایزه ویژه برگزیدگان به خط چهارگوش

دو گونه پایزه با خط چهارگوش

وضع طالان دېسك « جمعيت ساخته قوريلشاي كرده بود درين سال كوسپند خواست كه بار ديكر جمع اولاد و اقارب و امرا را جمع كړداند و بنجديد ايستارا ياسا و احكام بشنوايد تمامت بر وفق فرمان حاضر شدند و جمله را بانواع سبورغاميشي و عاطفت مخصوص كړدانيه يكد متوانر بموافقت اقارب در طلبها صوبح يعوق پيوست و بر عادت مألوف كه شيد^a آن حضرت • بود مجبور « اموالي كه در خزائن جمع^b شد بود بآن جمع^c بخشيد و چون از طلوي و عشرت فارغ شدند روي بترتيب مهام ملك و لشكر آورد و چون هنوز بعضي از اطراف ممالك مستخلص نكشته بود و در بعضي ولايات طايفه عصيان ي ورزيدند بدارك آن امور مشغول كشته هريك از اقارب را بطرفي نامزد فرمود و بنفس خويش عازم كه بدشت قبيچاي رود مونككا^d قان^e با آنك^f هنوز در عنوان جواني بود از راه كل عقل و راي پيرانه كه داشت بر حركت قان^g تذكري^h كرد و گفت ما جمله پسران و برادران فرمان نافذ را مترصد ايستاده ايم تا بهر چه اشارت رود جان سپاري نماييم و قانⁱ بنانا و عشرت و چرغاميشي مشغول شود و متحمل مشاق و زحمات اسرار نكردد و الا فايده^j خوشان و امرا و لشكري شمار چه تواند بود و^k جمهور حاضران آن سخن كاملا نهرا پسنديد داشتند و آنرا مفيد او دستور^l ساختند و راي مبارك قان^m بران قرار گرفت كه از شاهزادگان بانو و مونككا قانⁿ و كبوك خان^o با جمعي ديكر از شاهزادگان و لشكر فراوان^p متوجه ولايات قبيچاي و اروس و بولو، و ماچار و باشغرد و آس^q و سوداق^r ۱۱

a A دېسر: P. طالان و سسر: Dalan-daba, les 50 collines, dans l'Histoire des Yuen; d'Ohsson, II, p. 195, note

b A omet; à partir d'ici, lacune dans A c B omet مونككا قان Djihan-kushai, f. 45v.

d Djihan-kushai, ibid., باز ملك e B omet قان, rétabli d'après le

Djihan-kushai f B مذکور, ibid. g B omet و قان, ibid.

h B و و از شاهزادگان Djihan-kushai, ibid.,

i B بولو j B آس k B

l B بانو و لشكر قان و كبوك

دیباجه

در تقریر کیهان، احوال پدران چنگیز خان، پادشاه دربار،

ایشان که از گنجای یکی (۱) بوده است

بباید دانست که مجموع اقوام اتراک و اصفانی مغولان که
شریم داده شد هرگز پادشاه قهار چنگار که بر عموم اقوام حاکم
باشند نداشته اند و هر قومی را پادشاهی و امیری بوده و اکثر
اوقات بایکدیگر جنگ و جدال و خلاف و نزاع داشته اند (۲)
و یکدیگر را غارت میکرده اند مانند اعراب که در این ملک
ساکنند هر قبیل را تابعه امیری متعین باشند و متابعت
یکدیگر نکنند و اصل خنای چون شامل بدین قوم و ولایت
دیورتها، ایشان بوده اند و هر وقت از بعضی از این اقوام
که صحراء نشین و ولایت خنای بوده اند بسیار بقتل می
آوردند ایشان نیز ولایت خنای را نهی و غارت می کردند
و پادشاهان خنای سبب آنکه همواره از این صحراء نشینان
مغول اندیشناک بوده اند احتیاط ضبط تمام کرده اند مانند
سلاطین اسکندر میان ولایت خنای و آن اقوام سدی ساختند که

در هر قومی (۱) C. u. D. 68 (۲) C. u. D. 69

مغولی اترا ۲۰ نژاد (۳) میگویند و بزرگی بوقورقه (۴) و یک طرف
آن رود خانه فرا مورانست (۵) که رود خانه ایست بغایت
بزرگ و کنار آن آن ممکن نه و طرف دیگر بسر حد ولایت
چورچه بدریا پیوسته است و پادشاهان خنای قوم انگکوت
لشکر و بدنه مملی خود دانسته اند در بند آنکه (۶) بدیشان
سپرده و همواره آن قوم محافظت آن نموده اند و در زمان چنگیز
خان الاقوش نکین نام که مقدم ایشان بود باوی یکی شده
و در بند را بدو سپرده چنانکه در شعبه اونکوت شمه گفته
شد و فیما بعد مبسوط بوضع خود گفته شود

و این اقوام مذکور را تابعه تاریخ و ملکیت بسیار است
لیکن بدین دیار رسید و احوال و در آن ایشان محقق بنوعی
معلوم نگشته و هر قومی از کتابات خویش بعضی دانند و
ایشان را تاریخی نبوده که از آنها اعتبار احوال قرون ماضیه
و عهد سابقه کنند و کما بنوعی بکنه حقیقت با و رسند و از آن
متأخران ایشان از زمانیکه حق تعالی اظهار دولت و پادشاهی

(۳) A. بوقورقه B. توقورقه A. (۴) او نکوه C. D. نکوه A. (۵)

کی او بکوه (۶) C. او بکوه (۷) فرامورانست C. فرامور B. فرامور
او نکوه

برین و سران طوطی بنی سبک ایضاً درین ملک شایان خلایق
 چندان برزاق و جهنم بود. چنانچه درین ملک شایان خلایق
 مهلازان و درو از خضر و حور و طایف و دروغ و صفتی سرافراز
 باغ ازار سکنه آنجا که در آن روزها نمیدادند و آنکه عهدی از آنجا
 که پیش از ایشان بودند و بود و میبود و میبود و میبود و میبود
 اعیان حضرت زکریا و یونس و ابراهیم و اسماعیل و یحیی و عیسی و
 و در خضر و کسان و غایبانی و آنکه که در آنجا میبود و میبود
 بزرگواران طوطی و آنکه که در آنجا میبود و میبود
 آقا و ائمه و کسان و غایبانی و آنکه که در آنجا میبود و میبود
 و در آنجا میبود و میبود و میبود و میبود و میبود و میبود
 سالی مدافعت و حاجتی و دین و دنیا و کون و باغ و خا و نبات و جان و
 اسطوانات و امن و امان و مهلا و اسرار و ابدان و مظهر و اشیای و
 مرسم و مستطوی و سر و الاطراف و طالع و ملا و غیره و کمالی و مستطوی
 و طوف و طایف و خصوص و نبات و ابدان و طایف و ملا و غیره و کمالی و مستطوی
 محسوس و طایف و خصوص و نبات و ابدان و طایف و ملا و غیره و کمالی و مستطوی
 اسرار و طایف و خصوص و نبات و ابدان و طایف و ملا و غیره و کمالی و مستطوی
 انور و طایف و خصوص و نبات و ابدان و طایف و ملا و غیره و کمالی و مستطوی
 فان طایف و طایف و خصوص و نبات و ابدان و طایف و ملا و غیره و کمالی و مستطوی
 اسرار و طایف و خصوص و نبات و ابدان و طایف و ملا و غیره و کمالی و مستطوی
 انور و طایف و خصوص و نبات و ابدان و طایف و ملا و غیره و کمالی و مستطوی

برگی از نسخه نفیس کتابخانه ملی پاریس

الزاد:

[illegible]

روزنامه‌های ایران و جهان و دیگر روزنامه‌ها و مجله‌ها را در دسترس دارند.

51

نقد و بررسی می‌کنیم. از آنجا که این کتاب را در سال ۱۳۸۵ خورشیدی در تهران چاپ کرده و از آن پس به واسطهٔ تجدید چاپ و تجدید ویرایش، به‌تدریج به‌روزرسانی کرده و در سال ۱۳۹۲ خورشیدی، به چاپ دوم رسانده و در این چاپ، به‌روزرسانی‌ها را به‌طور گسترده انجام داده است.

حکایت در رمضان اَوْز

[illegible]

و عظم جہان اصف عہد مصنفین کتاب
 کہ موسوست بنارغ قبلول غازان بنام سلطان سعید مغفور
 مرحوم غازان خان امارا سے برمانہ ساخته و بنام پادشاہ وقت سلطان سلاطین
 الاوض شوقہا و مغاویہا مجلدی دیگر ساخته است کہ موسوست بنارغ عالم و آیت
 مجلیست از عہد آدم تا اکنون و تاریخ و حکایات ابن پادشاہ وقت کہ تا قیام
 ساعت پایست و مستدام باز از این داری ولادت او نامہا کہ حاوید خواہند بود
 دین آن کتاب بنامند و اما چون ہر کس را دست رس این بنامند کہ این بر
 دو مجلد ما عظمیٰ بنویسد ~~کتاب~~ از او بنویسد خود مصنف عز نہدہ داخل کرد
 و اگر کسی این مجلد بنویسد و خواہد کہ داخل این کند بکن کہ بدین کتابی ذیل عفو و اغما
 بنامند نام شد این کتاب مبارک در آخر ما شعبان
 سنہ سبع و سبعہ ملالہ
 بمقام بغداد حامداً و معالماً

و حکم و در عهد وی که گویند که برای عاصی شد و از آن باب در هر جزء مسئله مباح فیضی بر سر نهادن این اوزار
نیز می بود مدتی سال و پنج ماه از حکم تاریخ سوادین باب است این شهر ازین بود که چهار سالک و سرور روزی از
سراج سلطانین سرباب اصولان و روحه بود شش ماه که کرمی و فیض و اخبار خود را با این اوزار از
ت به سالی و شش ماه و هفت و نیم و در هر جزء مسئله که می گویند که در شهر بود هر از آن
از این بود که گفت که این شهرهای حوالی شام و خراب کرد و کج کرد و ماکدات این تاریخ بینا سوس
نزدیکانه بود که سالهای کرمی و این است و در هر جزء مسئله که می گویند که در آن که گفت و بر سر که گویند
به شد تاریخ ادا المهر سراج قیصر از زبان ادا المهر سراج از احوال اولیای شریف و ماسد در هر جزء ادا المهر سراج
تاریخ سلطانین سراج از این شهر در هر جزء و در هر کس بود که کرمی و فیض و از این باب که جامع از عساکر و کتاک
شده است تاریخ هر یک در هر شهر و هر جزء مسئله که می گویند که در آن است و در آن باب سلطانین سراج و السلام علی مرآت اعدک

مستند مع لادونج علی العلوم و حدیث و تطویر المذہب و تطویر فی توحید و غیره

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

